

[Socialministeren.]

lingelov skal Lærekontrakt ikke oprettes: for det første, naar den umyndige antages som Bud, Haandlanger eller til Udførelse af Arbejder, som ikke falder ind under Udøvelse af Faget; for det andet, naar Ansættelse paa Grundlag af en paa Arbejdsstedet raadende Arbejdsdeling alene angaar Udførelse af et vist specielt Arbejde, som ikke fordrer nogen alsidig Uddannelse. Disse Undtagelsesbestemmelser har Indenrigsministeriet ved Cirkulære af 23. December 1921 for Handelens Vedkommende fortolket derhen, at Personer, der i det væsentlige kun beskæftiges med Afskrivning, Maskinskrivning og Stenografi, Telefonpasning og lignende Arbejde, der ikke er egnet til at bringe de paagældende hel eller delvis Uddannelse i Faget, ikke kan antages at henhøre under Lærlingeloven. Handelsstanden har imidlertid yderligere gjort gældende, at der ogsaa bortset fra disse Undtagelser findes ikke ubetydelige Omraader, hvor det vil være u hensigtsmæssigt at paalægge Virksomhedens Indehaver at give de unge Mennesker en virkelig Uddannelse. Det vil for det første være Tilfældet ved den rene Kundeekspedition i en Række Specialforretninger. Men dernæst har Handelsstanden hævdet, at det er nødvendigt for Principalerne indenfor Kontorfaget at kunne antage unge Mennesker til at udføre visse Slags Arbejder indenfor Virksomheden, uden at det derved paalægges dem at give disse unge Mennesker en Uddannelse i Faget, hvad der heller ikke har været Formålet med Ansættelsen. Udvalget var enig i disse Betragtninger, men det fremgaar af Bemærkningerne, at Beskæftigelsen ved visse elementære Arbejder indenfor Bogholderi og Regnskabsføring ikke bør medføre en Fastholdelse af Pligten til at uddanne de paagældende. Man kan være enig med det ærede Medlem Hr. Schrøder i, at den fremadskridende Specialisering og Mekanisering er uheldig. En lignende Udvikling, som i Industrien har ført til Fortrængen af Haandarbejde, har ogsaa gjort sig gældende i Handelen, men paa en anden Maade. Her er ogsaa mange Gange i Stedet for alsidigt uddannede Handelsmedhjælpere, der i Regelen senere bliver selvstændige Købmænd, traadt en ensidig uddannet Specialarbejder, der hverken opnaar noget omfattende Kendskab til sit Fag eller nogen Selvstændighed, og Udviklingen vil maaske medføre, at de Regler, der nu foreslaas indført til Sikring af de unge Arbejdere, der ikke er Lærlinge, maa udvides noget.

Tillige nævnte det ærede Medlem det Forhold, at der indenfor forskellige Er-

hverv trods stor Arbejdsløshed i øvrigt kan være Mangel paa første Klasses uddannet Arbejdskraft, og det er jo en vigtig produktionspolitisk Side af hele Uddannelsesspørgsmaalet. I Krisetider, hvor der ofte maa kræves pludselige Funktionsomlægninger, er det vigtigt for Erhvervene at raade over saa alment uddannet Arbejdskraft som muligt, og hertil kommer, at den uddannede Arbejdskraft selv ved ret simple Arbejdsprocesser har større Produktions-evne, end mangelfuldt trænede Arbejdere har. I denne Forbindelse kunde det maaske ogsaa have Interesse at anføre, at Utilstrækkeligheden af faglig Uddannelse hos talrige Arbejdere har en alvorlig social Side i Retning af øget Arbejdsløshed.

Det ærede Medlem Hr. Schrøder udtalte dernæst, at de nuværende frivillige Svendeprøver for Tiden bedømmes af Mestre, og efterlyste et ministerielt Cirkulære, saa vidt jeg forstod ham. Reglerne herom findes i Bekendtgørelse af 3. Oktober 1884 om Regulativ for Aflæggelse af Svendeprøver i København og i Bekendtgørelse af samme Dato om Prøvers Aflæggelse i Købstæder, altsaa udenfor København. Reglerne er udstedt i Henhold til Næringsloven af 1857, § 27. Det fremgaar af disse Regler, at de to praktiske Haandværkere, som er medbedømmende ved Prøverne, vælges af det paagældende Fags Mestre eller Lavforeninger. Det ærede Medlem nævnte Typograffaget i København, hvor man organisationsmæssigt har indført tvungne Svendeprøver, og hvor man er indgaaet paa Overenskomst om Kommissionens Sammensætning af 8 Mestre og 4 Svende. Dette staar ikke i Reglerne, hvorefter Læreprøvekommissionen sammensættes paa den Maade, som aftales mellem Københavns Bogtrykkerforening og Dansk Typografforbund. I øvrigt har jeg det Indtryk, at Læreprøvekommissionen saa vidt muligt er paritetisk sammensat. F. Eks. hedder det i Reglerne for Aflæggelse af tvungen Læreprøve i Snedkerfaget, at der udpeges en Hovedkommission, bestaaende af 3 Medlemmer fra Fællesforeningen af Danmarks Snedkermestre og 3 Medlemmer af Snedkerforbundet.

Det ærede Medlem Hr. Schrøder foreslog endelig, at man eventuelt gik bort fra den i Lovforslaget foreslaaede Indstillingsmetode ved Valg af Læreprøvekommissioner, saaledes at det blev Parterne selv, som valgte Medlemmerne. Men er det ikke det, der i Realiteten sker efter mit Forslag? Endvidere skulde Formanden udnævnes af Parterne selv. Det har den Vanskelighed, at